

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımı Özyeterlik İnançları

Turkish Language and Literature Pre-Service Teachers' Self-Efficacy Beliefs of Educational Internet Use

Şeyma-Taşlıçay Arslan*

• Geliş Tarihi: 05.02.2018 • Kabul Tarihi: 26.03.2018 • Yayın Tarihi: 01.07.2018

Öz

Bu çalışmanın hedefi, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarının incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümündeki öğrenciler arasından gönüllülük esas alınarak seçilen 59 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve Şahin (2009) tarafından geliştirilen “Eğitsel İnternet Kullanım Özyeterliği İnançları Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 24.0 programı kullanılarak çözümlenmiş, ardından ki kare ve t testi teknikleriyle analiz edilmiştir. Sonuçlara bakıldığında öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlara göre eğitsel internet kullanımı açısından kendilerini yeterli gördükleri belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı ortalaması, mezun olunan lise türü ve bilgisayar başında geçirilen süre değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Eğitsel internet, özyeterlik, özyeterlik inancı.

Abstract

Aim of this study is investigating Turkish Language and Literature pre-service teachers' self-efficacy beliefs of educational internet use. Sample of this study consists of 59 volunteer students studying in Turkish language and literature department of Gazi university's education faculty during 2017-2018 autumn semester. Descriptive survey model is used in this research. “Personal information form” and “Self-efficacy beliefs of educational internet use scale developed by Şahin (2009)” were used as data collection tool. Obtained data was processed and then t and chisquare tests were applied using SPSS 24.0 software. According to results it is determined that students feel themselves adequate in terms of educational internet use with respect to the average grade they got from scale. It is also determined that scores students got from scale don't show a significant difference with respect to gender, grade level, average of academic achievement, graduated high school type and time spent at computer variables.

Keywords: Educational internet, self-efficacy, self-efficacy belief

Önerilen Atıf Bilgisi:

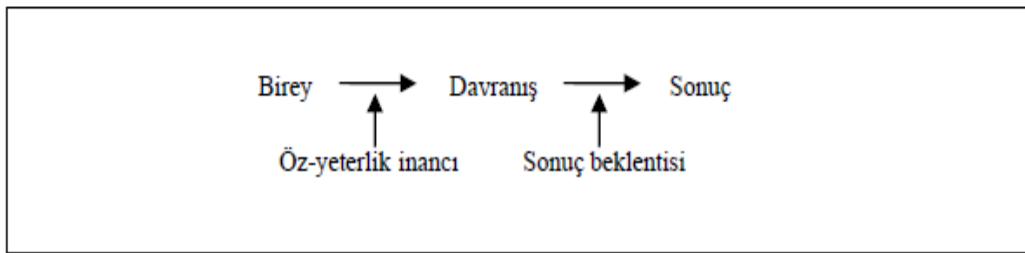
Taşlıçay Arslan, Ş. (2018). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımı Özyeterlik İnançları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 77-94.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı Eğitim Teknolojisi Bölümü, Ankara.
E-posta: seyma.taslicay@gazi.edu.tr

Giriş

Özyeterlik inancı ilk kez, Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda ortaya çıkan bir değişken olup, bireylerin olası durumlarla başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabileceklerine ilişkin bireysel yargılarıyla ilgilidir (Bıkmaz, 2002, s.199). Özyeterlik algısı yüksek olan bireylerin, bir işi başarmak için daha çok çaba gösterdikleri, ısrarlı ve sabırlı oldukları belirtilmektedir (Aşkar ve Umay, 2001, s.1).

Özyeterlik inancını Bandura (1986, s.391) "Kişilerin bir performansı gerçekleştirebilmek için gerekli olan eylemleri yerine getirebilme ve bu eylemleri organize edebilme kapasiteleri hakkındaki yargıları" şeklinde tanımlamıştır. Bandura (1977, s.79), bireylerin herhangi bir davranışı yapmasında ve istediği sonucu elde etmesinde etkili olan iki temel beklentiden söz etmektedir. Bu beklentiler, kişisel özyeterlik inancı ve sonuç beklentileridir.

Şekil 1. *Birey, davranış ve sonuç sürecinde özyeterlik inancı ve sonuç beklentisi (Bandura, 1977, s. 79).*

Sonuç beklentisi, kişinin yaptığı bir davranışın hangi sonuçları doğurabileceğini yaklaşık olarak tahmin edebilmesidir. Özyeterlik inancı ise kişinin istediği bir sonucu yaratabilmek için gerekli davranışları başarıyla gösterip gösteremeyeceğine ilişkin inancıdır (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006, s.100). Bandura (1977, s.79)'ya göre, önemli olan kişinin bir davranışı başarıyla yapıp yapamayacağına ilişkin yargılarıdır, çünkü bu yargılar kesin bazı sonuçları doğuracaktır. Diğer bir deyişle, özyeterlik inancı yüksek olan bireyler istedikleri sonuçları doğurabilecekleri için sonuç beklentileri de buna uygun bir biçimde şekillenecektir.

Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim süreçlerinde almış oldukları bilgi ve kazanmış oldukları beceri, öğretmenlik yeterlikleri için son derece önem taşımaktadır (Brooker ve Service, 1999; Turley, 1999). Bu bilgi ve becerinin etkin kullanımı için öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarının da yüksek olması gerekir.

Öğretmen özyeterliği kavramı; öğretmenlerin görevlerini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli davranışları sergileyebileceklerine olan inançlarıdır (Aston, 1984, s.28). Özyeterlik inancı yüksek olan öğretmenler, öğretim uygulamalarında farklı öğretim yöntemleri kullanmaya, kullandıkları öğretim yöntemlerini geliştirmek için araştırma yapmaya ve öğrenci merkezli öğretim stratejileri kullanmaya eğilimlidirler. Özyeterlik inancı düşük olan öğretmenlerin, öğretmen merkezli dersler işledikleri ve derslerini ders kitaplarını okuyarak sürdürdükleri görülmektedir (Henson, 2001; Plourde, 2001).

Günümüz eğitim anlayışında derslerin öğrenci merkezli işlenmesi esas alınmaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte eğitimin kapsamı ve yöntemi değişmiş; bu değişiklikler doğrultusunda eğitimde revizyona gidilmiştir. Eğitimde bireysel farklılıklara dikkat edilerek öğretim süreci tasarlanmış ve teknolojik gelişmeler eğitime entegre edilmiştir. Öğretim sürecinde öğrencinin aktif hale gelmesini amaçlayan yeni sistemde zengin materyaller yardımıyla etkili bir öğrenme ortamı oluşturulmuştur. Günümüz teknolojik çağında zengin öğrenme ortamlarını destekleyen en önemli araç internet olmuştur. İnternet sayesinde klasik eğitim anlayışından uzaklaşmış, eğitimdeki zaman ve mekân sınırlılığı ortadan kalkmıştır.

İnternet çağın en önemli teknolojilerindendir. International Network kelimelerinin kısaltmalarından oluşan internet; bilgiye ulaşımda, bilginin paylaşımında en kolay ve hızlı ortamı sağlamaktadır. İnternetin etkili kullanımı ile bireyler, zaman ve mekân sınırı olmaksızın istenilen bilgiye her zaman ulaşabilmekte, kendi yaptıklarını ise dünyayla paylaşabilmektedirler (Orhan ve Akkoyunlu, 2004, s.107). Her geçen gün gelişimini sürdüren internet bu çok fonksiyonlu ve yararlı yönleri sayesinde kullanım alanlarını arttırmaktadır. Kayri ve Günüş (2009, s.161) internet teknolojisinin bu denli hızlı gelişmesinin ve insan yaşamında önemli bir yere sahip olmasını; internetin farklı kültürlerden farklı toplumlara ulaşan ve tüm dünyayı saran kolay erişilebilir bir ağ olması, farklı yaş gruplarına ve birçok farklı amaca yönelik kullanılabilmesi gibi etkenlere bağlamaktadır.

Yeni eğitim anlayışı öğretmenlik bilgi alanlarına alan ve pedagojik bilginin yanında teknolojik bilgiyi de dâhil etmiştir. Böylece öğretmenlerin interneti eğitsel amaçlar doğrultusunda kullanımı eğitim sisteminin beklentisi haline gelmiştir.

Eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının interneti etkili kullanmaları eğitim sürecinin başarıya ulaşabilmesi ve hedeflenen etkinliklerin gerçekleştirilebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı konusundaki inançları bu teknolojinin eğitim-öğretim amaçlı yaygın kullanımı bakımından dikkate değerdir. Bu sebepten öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançları eğitim-öğretim sürecinde üzerinde durulması gereken önemli bir durum olarak görülmelidir (Şahin, 2009, s.463). Bu ihtiyaç doğrultusunda öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarının belirlenerek gerekli eksikliklerin giderilmesi sağlanmalıdır.

İlgili alan yazın incelendiğinde eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarının belirlendiği tarama ve betimsel modellerde yürütülmüş çalışmalara rastlanmıştır (Eroğlu, Ünlü, Eroğlu ve Yılmaz, 2011; Baş, 2011; Yenilmez, Turgut, Anapa ve Ersoy, 2011; Tuncer ve Ayaç, 2012; Tuncer ve Özü, 2012; Varışoğlu, Yılmaz ve Şeref, 2012; Kahraman, Yılmaz, Erkol ve Yalçın, 2013; Durmuş ve Başarmak, 2014; Yoldaş ve Argın, 2015; Kabaran, Altıntaş ve Göçen Kabaran, 2016; Tungaç ve Ergün, 2017). Yapılan çalışmalardaki örneklem gruplarının bölümlere göre dağılımı şu şekildedir: Türkçe Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ve Pedagojik Formasyon Programı öğrencileridir. Literatürde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği öğrencilerinin eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarının belirlendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle mevcut çalışmada, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca bağlı olarak araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançları ne düzeydedir?
2. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançları;
  - a. Cinsiyete,
  - b. Sınıf düzeyine,
  - c. Akademik başarı ortalamasına,
  - d. Lise türüne,
  - e. Bilgisayar başında geçirilen süreye göre anlamli farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin eğitsel internet kullanım özyeterlik inançlarının incelenmesi hedeflendiğinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesneyi kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2007, s.77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz dönemi Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği öğrencilerinden gönüllülük esasına göre araştırmaya yanıt veren 59 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni oluşturmuştur.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Akademik Başarı Puanı, Mezun Olunan Lise Türü ve Bilgisayar Başında Geçirilen Süre Değişkenlerine Göre Frekans ve Yüzde Değerleri

		f	%	% geç	% yig
1.Cinsiyet	Kız	38	64,4	64,4	64,4
	Erkek	21	35,6	35,6	100,0
2.Sınıf Düzeyi	1.	15	25,4	25,4	25,4
	2.	19	32,2	32,2	57,6
	3.	15	25,4	25,4	83,1
	4.	10	16,9	16,9	100,0
3.Akademik Başarı Puanı (Puan Aralığı)	1-2	10	16,9	16,9	16,9
	2-3	31	52,5	52,5	69,5
	3-4	18	30,5	30,5	100,0
4.Mezun Olunan Lise Türü	Genel				
	Anadolu	2	3,4	3,4	3,4
	Anadolu	13	22,0	22,0	25,4
	Öğretmen	42	71,2	71,2	96,6
	Sosyal Bilimler	1	1,7	1,7	98,3
	Diğer	1	1,7	1,7	100,0
5.Bilgisayar Başında Geçirilen Süre (Saat)	0-2	28	47,5	47,5	47,5
	2-4	23	39,0	39,0	86,4
	4-6	8	13,6	13,6	100,0

Tabloda görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 38'i (%64,4) kız, 21'i (%35,6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin 15'i (%25,4) 1., 19'u (%32,2) 2., 15'i (%25,4) 3. ve 10'u (%16,9) 4. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin 10'u (%16,9) 1-2, 31'i (%52,5) 2-3 ve 18'i (%30,5) 3-4 akademik başarı ortalamasına sahiptir. 0-1 puan aralığında akademik

başarı ortalamasına sahip öğrenci bulunmamaktadır. Bu öğrencilerin 2'si (%3,4) Genel, 13'ü (%22,0) Anadolu, 42'si (%71,2) Anadolu Öğretmen, 1'i (%1,7) Sosyal Bilimler ve 1'i de (%1,7) Meslek Lisesi mezunudur. Ayrıca bu öğrencilerin 28'i (%47,5) 0-2 saat, 23'ü (%39,0) 2-4 saat, 8'i (%13,6) 4-6 saat aralığında zamanını bilgisayar başında geçirmektedir. Örneklem grubunda 6-8 saat aralığında zamanını bilgisayar başında geçiren öğrenci bulunmamaktadır.

Çalışmada Kullanılan Ölçme Araçları

Veri toplama aracı olarak Şahin (2009) tarafından geliştirilen “Eğitsel İnternet Kullanım Özyeterliği İnançları Ölçeği (EİKÖ)” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Yetersizim(1), Kısmen yeterliyim(2), Yeterliyim(3), Oldukça yeterliyim(4), Tamamen yeterliyim(5) olmak üzere beşli likert şeklinde tasarlanan ölçek toplam 28 maddeden oluşmakta ve tek faktörlü bir yapı sergilemektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 28, en yüksek puan 140'tır. Öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların yüksek olması eğitsel internet kullanımında kendilerini yeterli gördükleri, puanların düşük olması ise eğitsel internet kullanımında kendilerini yetersiz gördükleri şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğin, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0.968, Bartlett küresellik (sphericity) testi sonucu ise 8045.409 ($p < .001$) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin madde faktör yükleri ise 0.526 ile 0.814 arasında değişmektedir. İç tutarlık için yapılan analizlerde ise iç-tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) değeri 0.96 hesaplanmıştır. Ölçeğin madde toplam korelasyonları 0.544 ile 0.806 arasında değişmektedir. Ayrıca ölçek toplam puanı için ayırt edicilik analizleri ($p < .001$) ve test-tekrar test korelasyon katsayısı anlamlı bulunmuştur ($r = .812$; $p < .001$). Kişisel bilgi formu; çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf, akademik başarı puanı, mezun olunan lise türü ve bilgisayar başında geçirilen süre özelliklerini belirlemeye yöneliktir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığı test edilmiştir. Eğitsel internet kullanımı özyeterlik ölçeğinin genel ortalama değerine göre yapılan Kolmogorov-Smirnov normallik testinin sonucuna göre anlamlılık düzeyi ,052 ($p > 0.05$) olarak bulunmuş ve bu durum verilerin normal dağılımı için bir gösterge olarak kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Bu sonuç doğrultusunda elde edilen veriye parametrik testler uygulanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyebilmek için frekans ve yüzde dağılımları bulunmuştur. Daha sonra öğrencilerin eğitsel internet kullanımı özyeterlik inanç ölçeğinden elde edilen toplam puanları için aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 24.0 paket programında çözümlenmiş ve araştırmanın yöntemine bağlı olarak ki kare ve t testi teknikleriyle analiz edilmiştir. Elde edilen sayısal veriler tablolarda görselleştirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği öğrencilerinin eğitsel internet kullanımına ilişkin özyeterlik inançlarının düzeyi ile ilgili bulgulara ve cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı ortalaması, mezun olunan lise türü ve bilgisayar başında geçirilen süre değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin analizlere yer verilmiştir.

Tablo 2. Eğitsel İnternet Kullanımı Özyeterlik Ölçeğine Verilen Yanıtların Ortalamalarının Maddelere Göre Dağılımı

	$\bar{x}$	SS
1. İnternette, bilgi kaynaklarına ulaşmak için	3,55	0,98
2. İnternette, arkadaşlarımla veri paylaşmak için	3,16	1,17
3. İnternette, okul proje/ödevlerimle ilgili araştırmalar yapmak için	3,47	0,83
4. İnternette, yapılmış-yayınlanmış makale ve yayınları incelemek için	3,13	1,07
5. İnternette, eğitim-öğretim amaçlı programları (yazılımları) incelemek için	3,00	1,12
6. İnternette, eğitim-öğretim amaçlı internet sitelerini incelemek için	3,23	0,97
7. İnternette, dersimle ilgili videoları izlemek ve indirmek için	3,28	1,13
8. İnternette, güncel bilgileri ve yenilikleri öğrenmek için	3,45	1,02
9. İnternette, etkileşimli program örnekleri bulmak için	3,18	1,30
10. E-öğrenme portalları ile derse ve sınav uygulamalarına katılmak için	3,00	1,23
11. İnternette, proje/ödev konularıyla ilgili resim indirmek için	3,67	1,08
12. Derslerde anlatılan ve dikkatimi çeken konular hakkında internette detaylı arama yapmak için	3,44	1,14
13. E-kitap bulup indirmek için	3,18	1,46
14. İnternette, eğitim amaçlı forumlardan yararlanmak için	3,22	1,32
15. E-sözlük kullanmak için	3,03	1,42
16. İnternette, yabancı dillerle ilgili kaynaklara ulaşmak için	2,62	1,21
17. Web sitelerinden derslerle ilgili notları/yazıları okumak için	3,33	1,22
18. İnternette, genel kültür konularını öğrenmek için	3,50	1,16
19. Ders/ödevlerim hakkında arkadaşlarla internette (MSN/Yahoo Messenger vb.) iletişim kurmak için	3,74	1,24
20. İnternet arama motoru (Google, Yahoo vb.) kullanmak için	** 4,00	1,24
21. İnternette, eğitsel oyun aramak için	3,00	1,36
22. İnternet üzerinden veri tabanı kullanmak için	2,69	1,27
23. İnternette, yabancı dildeki (örneğin İngilizce) metinleri çevirmek için	* 2,15	1,38
24. Resmi sitelerden (örneğin www.meb.gov.tr) ilgili kanun ve yönetmelikler hakkında bilgi edinmek için	2,67	1,50
25. İnternette, eğitimsel güncel haber ve olayları takip etmek için	3,30	1,41
26. İnternette, farklı öğretim model ve yöntemleri hakkında bilgi edinmek için	3,03	1,18
27. Eğitim dergilerini internet üzerinden takip etmek için	3,08	1,29
28. İnternette kütüphaneye erişmek için	2,93	1,46

*En düşük **En yüksek

EİKÖ Ortalama: 3,18

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarına ilişkin aritmetik ortalamalarının $\bar{x}=2,15$ ile $\bar{x}=4,00$ arasında değiştiği ve EİKÖ ortalamasının $\bar{x}=3,18$ olduğu tespit edilmiştir.

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adayları eğitsel internet kullanımı açısından 23. maddedeki becerileri gerçekleştirmede kendilerini kısmen yeterli; 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 21., 22., 24., 25., 26., 27., ve 28. maddelerdeki becerileri gerçekleştirme konusunda kendilerini yeterli ve 1., 11., 18., 19., 20. maddedeki becerileri gerçekleştirmede kendilerini oldukça yeterli görmektedirler. Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanma konusunda kendilerini yetersiz ve tamamen yeterli gördükleri herhangi bir madde bulunmamaktadır. Öte yandan öğretmen adayları kendilerini en çok “İnternet arama motoru (Google, Yahoo vb.) kullanmak için” oldukça yeterli görürken, en az ise “İnternette, yabancı dildeki (örneğin İngilizce) metinleri çevirmek için” kısmen yeterli gördüklerini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımı Özyeterliklerinin Ki Kare Değerleri

Madde No	Cinsiyet		Sınıf		Akademik başarı		Lise türü		Bilgisayarda geçirilen süre	
	Ki kare değeri	p<0,05	Ki kare değeri	p<0,05	Ki kare değeri	p<0,05	Ki kare değeri	p<0,05	Ki kare değeri	p<0,05
1.	4,144	,246	2,380	,984	8,953	,176	15,686	,206	8,014	,237
2.	2,281	,684	6,455	,891	18,541	,018	20,886	,183	14,219	,076
3.	12,397	,015	11,630	,476	12,074	,148	21,823	,149	17,551	,025
4.	5,512	,239	9,947	,621	13,166	,106	16,741	,403	13,364	,100
5.	7,381	,117	17,199	,142	15,054	,058	20,672	,191	18,485	,018
6.	6,080	,108	6,490	,690	16,542	,011	16,875	,154	15,229	,019
7.	2,968	,563	6,665	,879	6,292	,615	25,080	,068	10,404	,238
8.	13,770	,003	4,866	,846	5,516	,480	14,598	,264	13,203	,040
9.	17,319	,002	5,114	,954	17,936	,022	15,913	,459	16,139	,040
10.	11,154	0,25	6,497	,889	16,826	,032	27,173	,040	16,280	,039
11.	7,933	,047	6,545	,684	3,359	,763	24,826	,016	11,325	,079
12.	4,857	,302	9,998	,616	7,021	,534	37,269	,002	12,953	,113
13.	7,745	,101	5,425	,942	17,128	,029	22,569	,126	16,743	,033
14.	3,040	,551	9,488	,661	8,796	,360	52,532	,000	18,312	,019
15.	6,398	,171	16,562	,167	4,442	,815	22,406	,131	6,882	,549
16.	3,746	,441	9,940	,621	14,020	,081	31,796	,011	9,606	,294
17.	10,868	,028	6,393	,895	7,533	,480	21,684	,154	7,234	,512
18.	4,751	,314	3,561	,990	7,125	,523	23,152	,110	8,949	,347
19.	13,019	,011	9,591	,652	15,156	,056	13,500	,636	8,847	,355
20.	2,680	,613	11,642	,475	12,619	,126	16,024	,451	5,769	,673
21.	3,353	,501	9,891	,626	10,083	,259	24,854	,019	12,730	,122
22.	14,207	,007	6,335	,898	23,788	,002	24,586	,077	13,558	,094
23.	9,522	,049	15,134	,234	9,588	,295	17,324	,365	15,091	,057
24.	5,581	,233	8,512	,744	7,682	,465	13,032	,670	5,870	,662
25.	7,963	,093	12,116	,436	17,784	,023	28,382	,028	9,324	,316
26.	5,939	,204	8,175	,771	14,138	,078	47,399	,000	9,619	,293
27.	5,062	,281	9,048	,699	8,547	,382	18,677	,286	9,098	,334
28.	3,155	,532	10,846	,542	8,497	,386	15,296	,503	6,610	,579

Tabloda Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanım özyeterliklerine dair inançlarının cinsiyet, sınıf, akademik başarı düzeyi, lise türü ve bilgisayar başında geçirilen süre değişkenlerine göre anlamlı olup olmadığı ile ilgili bulgular ortaya konulmuştur.

Ki-kare testi sonuçlarına göre cinsiyet için; 3., 8., 9.,11., 17.,19., 22. ve 23. maddelerde istatistiksel anlamlılık bulunmuştur. Ki-kare testi sonuçlarına göre akademik başarı için; 2., 6., 9., 10., 13., 22. ve 25. maddelerde istatistiksel anlamlılık bulunmuştur. Ki-kare testi sonuçlarına göre mezun olunan lise türü için; 10., 11., 12., 14., 16., 21., 22., 25. ve 26. maddelerde istatistiksel anlamlılık bulunmuştur. Ki-kare testi sonuçlarına göre bilgisayar başında geçirilen süre için; 3., 5., 6., 8.,9., 10., 13. ve 14. maddelerde istatistiksel anlamlılık bulunmuştur. Ki-kare testi sonuçlarına göre sınıf düzeyi değişkeni için anlamlı farklılık bulunan madde yoktur.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanımı Özyeterliklerinin Cinsiyet Değişkeni İçin T Testi Değerleri

		N	Ortalama	St. Sapma	t	Sig.*	Df
Cinsiyet	Kız	38	3,1137	1,00806	-0,781	0,233	57
	Erkek	21	3,3129	0,79274			

* p<0,05

Tabloda görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin EİKÖ toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır (t=-0,781; p>.05).

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançlarının öğrenim gördükleri sınıf açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği anova testi ile bulunmaya çalışılmıştır. Bu duruma yönelik sonuçlar tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 5. Eğitsel İnternet Kullanımına İlişkin Özyeterlik İncancının Sınıf Düzeyine Göre Anova Analizi Sonuçları

Sınıf	N	$\bar{x}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
1	15	3,288	G. ararası	1,131	3	0,377	0,418	*0,740
2	19	3,099						
3	15	3,038	G. içi	49,573	55	0,901		
4	10	3,410						
Toplam	59	3,209	Toplam	50,704	58			

Tabloda görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin EİKÖ toplam puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (F=0,418; p>.05).

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançlarının akademik başarı düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği yine anova testi ile bulunmaya çalışılmıştır. Bu duruma yönelik sonuçlar tablo 7'de özetlenmiştir.

Tablo 6. Eğitsel İnternet Kullanımına İlişkin Özyeterlik İnancının Akademik Başarı Düzeyine Göre Anova Analizi Sonuçları

Akademik Düzeyi	Başarı	N	$\bar{x}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
1-2		10	3,457	G. ararası	1,209	2	0,604	0,683	*0,508
2-3		31	3,190	G. içi	49,495	56	0,883		
3-4		18	3,023	Toplam	50,704	58			
Toplam		59	3,223						

Tabloda görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin EİKÖ toplam puanlarının akademik başarı düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki anlamlı farklılık bulunmamıştır (F=0,683; p>.05).

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançlarının mezun olunan lise türü açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği yine anova testi ile bulunmaya çalışılmıştır. Bu duruma yönelik sonuçlar tablo 8’de özetlenmiştir.

Tablo 7. Eğitsel İnternet Kullanımına İlişkin Özyeterlik İnancının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Anova Analizi Sonuçları

Mezun Olunan Lise Türü	N	$\bar{x}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Genel	2	3,357	G. ararası	3,305	4	0,826	0,941	*0,447
Anadolu	13	3,217	G. içi	47,399	54	0,877		
Anadolu Öğretmen	42	3,169	Toplam	50,704	58			
Sosyal Bilimler	1	1,857						
Diğer	1	4,392						
Toplam	59	3,198						

Tabloda görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin EİKÖ toplam puanlarının mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki anlamlı farklılık bulunmamıştır (F=0,941; p>.05).

Son olarak öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik özyeterlik inançlarının bilgisayar başında geçirilen süre açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği yine anova testi ile bulunmaya çalışılmıştır. Bu duruma yönelik sonuçlar tablo 9’da özetlenmiştir.

Tablo 8. Eğitsel İnternet Kullanımına İlişkin Özyeterlik İnancının Bilgisayar Başında Geçirilen Süreye Göre Anova Analizi Sonuçları

Bilgisayar başında geçirilen süre	N	$\bar{x}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
0-2	28	2,895	G. ararası	4,505	2	2,252	2,730	*0,073
2-4	23	3,468	G. içi	46,199	56	0,824		
4-6	8	3,379	Toplam	50,704	58			
Toplam	59	3,247						

Tabloda görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin EİKÖ toplam puanlarının bilgisayar başında geçirilen süre değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki anlamlı farklılık bulunmamıştır (F=2,730; p>.05).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımına dair özyeterlik inançlarının yeterli düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları internette en fazla internet arama motoru (Google, Yahoo vb.) kullandıklarını, en az ise İngilizce vb. yabancı dildeki metinleri çevirmek için interneti kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular birçok araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Kaya, Balay ve Adıgüzel (2014, s.88) ile Yoldaş ve Argın'ın (2015, s.280) çalışmasında; öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım becerilerinin yeterli düzeyde olduğunu ve internette en fazla İnternet arama motoru (Google, Yahoo vb.) kullandıklarını tespit etmişlerdir. Ayrıca Baş (2011, s.35) yaptığı çalışmada, ilköğretim öğretmenlerinin eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarının oldukça yeterli olduğunu belirtmiştir.

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım özyeterlik inançlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu Tuncer ve Özütlü (2012, s.1079) ile Varışoğlu, Yılmaz ve Şeref'in (2012, s.189) yaptığı araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Ancak alan yazında yapılan birçok çalışmada farklı sonuçlar ortaya çıktığı görülmüştür. Yapılan bu araştırmalar ile aradaki bulgu farklarının çalışılan örneklemelerin farklılığından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım özyeterlik inançlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu Yenilmez, Turgut, Anapa ve Ersoy (2011, s.463) ile Varışoğlu ve ark.'nın (2012, s.193) sonuçları ile paralellik göstermektedir. Ancak Tuncer ve Özütlü'nün (2012, s.193) yaptığı çalışma sonucunda öğrenim düzeyi arttıkça interneti eğitim amaçlı kullanmaya yönelik özyeterlik inancının arttığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım özyeterlik inançlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu Varışoğlu ve ark.'nın (2012, s.194) yaptığı araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım özyeterlik inançlarının mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Son olarak ise öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım özyeterlik inançlarının bilgisayar başında geçirilen süre değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak alan yazında yapılan diğer birçok araştırmada farklı sonuçlar ortaya çıktığı görülmüştür. Durndell ve Haag'ın (2002, s.534), Demiralay ve Karadeniz (2010, s.831) ile Tuncer ve Özüt (2012, s.1079) çalışmalarında; internet kullanma süresi arttıkça interneti eğitim amaçlı kullanmaya yönelik özyeterlik inancının da arttığı bulunmuştur.

Sonuç olarak; öğretmen adaylarının internetin öğretimde ve araştırmada kullanımına yönelik özyeterlik inançları demografik değişkenlere göre farklılık göstermemektedir. Bu durum, interneti ihtiyaç ve araç olarak algıladıklarını ve eğitimde kullanımının önemini fark ettiklerini göstermektedir. Bu araştırmanın en genel sonucu ise, öğretmen adaylarının internetin eğitim amaçlı olarak çeşitli alanlarda kullanılabilmesine dair inançlarının yüksek olduğudur.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Eğitsel ortamlarda internetin kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının inançlarının çağın beklentileri ölçüsünde yüksek bir düzeye çıkarılması için erken yaşlardan itibaren bilinçli ve eğitsel amaçlı bilgisayar ve internet kullanımına daha çok yer verilebilir.
- Eğitim öğretim yapılan dersliklerin bilgisayar ve internet uygulamalarına elverişli hâle getirilmesiyle yetiştirilen öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanma becerileri daha da geliştirilebilir.
- Öğretmen adaylarına verilen araştırma ve sınıf içi uygulama ödevlerinin internet tabanlı uygulamalara dönük olması için akademisyenlerin daha titiz davranması, eğitsel internet kullanım sürecini daha etkili hâle getirebilir.
- Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının interneti eğitsel amaçlar için kullanma seviyelerinin yüksek seviyelere ulaştırılmasının sağlanması ve internetin eğitim amaçlı kullanmalarına yönelik yetkinliklerinin geliştirilmesine yönelik daha fazla çalışma yapılabilir.
- Benzer araştırmalar farklı öğretmenlik bölümleri, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyindeki öğretmenler ve öğretim elemanlarıyla da gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Aston, P. T. (1984). Teacher efficacy: A motivational paradigm for effective teacher education...*Journal of Teacher Education*, 35(5), 28-32.
- Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili öz-yeterlik inançları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.
- Bal, H. F. (2010). Öğretmenlerin fen öğretimi öz yeterlik inançları ile bilgisayar kaygıları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Baş, G. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin eğitsel İnternet kullanımı öz yeterlik inançlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 1(2), 35-51.
- Bıkmaz, F. H. (2002). Fen öğretiminde öz yeterlik inancı ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama* 1, 2, 197-210.
- Brooker, R. ve Service, M. (1999). Context for teacher education: An Australian alternative, *Journal of Education for Teaching*, 25(2), 17-151.
- Demiralay, R. ve Karadeniz, Ş. (2010). Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının ilköğretim öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB)*, 10(2), 819-851.
- Durndell, A. ve Haag, Z. (2002). Computer self-efficacy, computer anxiety, attitude towards the internet and reported experience with the internet, by gender, in an east europe an sample. *Computers in Human Behavior*, 18(5), 521-535.
- Henson R. K. (2001). Teacher self-efficacy: substantive implications and measurement dilemmas. Paper presented at the annual meeting of the educational research exchange. TX: College Station.
- Kabaran, H., Altıntaş, S. ve Göçen Kabaran, G. (2016). Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inançları ile akademik öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-11.
- Kahraman, S., Yılmaz, Z. A., Erkol, M. ve Yalçın, S. (2013). Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *İlköğretim Online*. 12(4), 1000-1015. [Çevrim-içi: <http://ilkogretim-online.org.tr>], Erişim tarihi: 10.10.2017.
- Karasar, N. (2007). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, A., Balay, R. ve Adıgüzel, R. (2014). Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım becerileri ile bilgi edinme becerileri arasındaki ilişki düzeyi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 83-99.
- Kayri, M. ve Günüş, S. (2009). İnternet bağımlılık ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 157-175.
- Orhan, F. ve Akkoyunlu, B. (2004). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 107-116.
- Plourde, L.A. (2001). The genesis of science teaching in the elementary school: The influence of student teaching. [Available online at: http://www.ed.psu.edu/ci/2001_aets/s-1-08-plourde.rtf.], Retrieved on October 10, 2017.
- Şahin, İ. (2009). Eğitsel internet kullanım öz-yeterliği inançları ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 461-471.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). Using multivariate statistics. Boston: Allynand Bacon.
- Tuncer, M. ve Özü, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik öz yeterlik inançları. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(2), 1079-1091.

- Tungaç, A. ve Ergun, M. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı özyeterlik inançlarının incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 10(4), 394-407.
- Turley, S. (1999). Indicators of at-risk performance by student teachers in a preservice elementary education program. *Education*, 119(3), 490.
- Varişoğlu, B., Yılmaz, İ. ve Şeref, İ. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanma öz yeterliklerine dair inançları. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2).
- Yenilmez, K., Turgut, M., Anapa, P. ve Ersoy, M. (2011). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik öz-yeterlik inançları. *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Education Sciences*. 7(1), 371-379.
- Yoldaş C. ve Argın F. S. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitsel internet kullanım öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 4(1).

Extended Abstract

Introduction

Self-efficacy belief is a concept that emerges in Bandura's Social Learning Theory for the first time. Bandura (1986, p.391) defines self-efficacy belief as "judgments about the capacities of individuals to fulfill the actions necessary for performing a performance and organizing those actions".

Bandura's (1977) influential theoretical paper on self-efficacy led to more conceptual clarity by introducing two kinds of expectations about the self: outcome expectations, which are "the person's estimate that a given behavior will lead to certain outcomes," and efficacy expectations, which refer to a person's belief "that one can successfully execute the behavior required to produce the outcomes" (Bandura, 1977, p. 193).

Teachers' sense of efficacy refers to the extent which teachers believe that they have the capacity to affect student performance (Aston, 1984, p.28). Teachers with high self-efficacy beliefs use different teaching methods in teaching practice. They research to improve their teaching methods.

It is very important for the teachers and prospective teachers to use the internet effectively during the education process. Teacher candidates' self-efficacy beliefs of educational internet use are remarkable in terms of the use of technology for educational purposes. Therefore, it is important to determine the self-efficacy beliefs of educational internet use of teachers and prospective teachers.

When the relevant studies are examined, sufficient study has not been done in this respect. For this reason, it was aimed to determine self-efficacy beliefs of educational internet use of Turkish language and literature teacher candidates in this study. The sample of this study consists of 59 volunteer pre-service teachers studying in Turkish language and literature department of Gazi university's education faculty.

Methodology

A descriptive survey model was used in this study. The survey model is a research approach aimed at describing the past or as it is. The event that is the subject of the research tries to describe the individual or object as if it was within its own conditions. No attempt is made to alter or influence them in any way (Karasar, 2007, s.77). "Personal information form" and "Self-efficiency belief of educational internet use scale developed by Şahin (2009)" were used as data collection tool. The data obtained from this research was first processed and then t and chisquare tests were applied to the data using SPSS 24.0 software.

Findings

In this study, it has been determined that the beliefs of Turkish language and literature teachers about the use of educational internet are sufficient. Teacher candidates use the Internet search engines (Google, Yahoo, etc.) mostly, and they also use the internet web sites for translation purposes. It is also determined that scores students got from scale don't show a significant difference with respect to gender, grade level, average of academic achievement, graduated high school type and time spent at computer variables.

Discussion

Teacher candidates' use of educational internet shows that their self-efficacy beliefs are at a sufficient level, they perceive the internet as a necessity and a tool, and they realize the

importance of internet use in education. Self-efficiency belief of educational internet use of Turkish language and literature teacher candidates do not differ according to demographic variables. These findings are also parallel to many research results. In conclusion, further studies should be made to improve the internet use level of teachers and prospective teachers for educational purposes and to develop their competence of internet use for educational purposes. Similar research should be made also for different teaching staff working in different academic fields.